

Utbildningsinspektion i Hulebäcksgymnasiet

Gymnasieskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Hulebäcksgymnasiet	2
Bedömningar	3

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Hulebäcksgymnasiet och besökt skolan den 1 och 3-5 oktober 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades elever, lärare, skolsköterskor, kuratorer, studie- och yrkesvägledare, administrativ personal, rektorer och gymnasiechefen. Inspektörerna besökte även lektioner i alla årskurser och på alla program samt huvuddelen av inriktningarna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Gymnasiechefen och rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifterna i rapporten.

Beskrivning av Hulebäcksgymnasiet

Hulebäcksgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	1 700

Källa: *Hulebäcksgymnasiet*.

Hulebäcksgymnasiet ligger i tätorten Mölnlycke i Härryda kommun nära Masse-tjärn, Hulebäcken och Mölndalsån. Skolans byggnader består av om- och tillbyggda lokaler från en före detta möbelfabrik samt andra, varav även en del nybyggda, lokaler i tätorten. Ett kommunalt kulturhus och ett bibliotek ligger på bekvämt gångavstånd från skolan. Skolan startade sin verksamhet 1995 med ett mindre antal elever och har vuxit till efter hand. Enligt gymnasiechefen finns nu ett politiskt beslut om att skolans organisation inte ska utökas mer, vilket betyder att skolan även fortsättningsvis kommer att ha cirka 1 700 elever.

Eftersom kommunen ingår i Göteborgsregionens kommunalförbund, där elever fritt kan söka gymnasieskolor inom regionen, har även elever från andra kommuner möjlighet att söka till skolan. Det finns goda kommunikationer från flera kommuner i närheten och enligt uppgift från skolan kommer cirka 60 procent av eleverna från andra kommuner än Härryda. I sin marknadsföring uppger skolan att den är en av regionens populäraste vilket kan anses bekräftat av de ofta höga meritvärden som gäller för flera av skolans utbildningar.

Under gymnasiechefen finns det fem rektorer med tydligt ansvar för något eller några program och för varje program finns ett programarbetslag. Allt sedan starten har skolan medvetet rekryterat lärare som är intresserade av att arbeta i arbetslag, vilket också sätter sin prägel på skolan. Storleken på programarbetslagen varierar och vissa har därför brutits ned i ”rör” för att arbetet ska fungera på ett bra sätt.

Tabell 1 visar skolans organisation på nationella och specialutformade program. ”SP-tvär” och ”NV-tvär” är nationella program där stora delar av undervisningen planeras och genomförs ämnes- och kursövergripande i projekt.

Vid skolan finns även gymnasieskolans individuella program (IV) och ”Innebandyinriktning”. Eleverna som går på ”Innebandyinriktningen” tillhör ett nationellt program, huvudsakligen BF, NV och SP. De följer kurser i specialidrott och/eller lokala kurser med innebandyinnehåll inom ramen för det individuella valet. Vid skolan finns även en gymnasiesärskola som en av rektorerna ansvarar för. Särskolan behandlas i en särskild verksamhetsrapport.

Tabell 1: *Hulebäcksgymnasiets studievägar på nationella och specialutformade program läsåret 2007/08.*

PROGRAM Nationellt (N) Specialutformat (S)	INRIKTNINGAR Nationella (N) Lokala (L)	KOMMENTARER
Barn- och fritidsprogrammet, BF, (N)	Fritid (N) Pedagogisk och social verksamhet (N)	
Estetiska programmet, ES, (N)	Konst och design (L) Dans (N) Musik (N) Musikteater/Musikal (L) Slagverk (L), Teater (N)	
Elprogrammet, EC, (N)	Elektronik (N) Elteknik (N) Datorteknik (N)	
Fordonsprogrammet, FO, (N)	Personbilsteknik (N)	
Handels- och administrationsprogrammet, HP, (N)	Handel och service (N)	
IT-Data, (S)		
IT- Media, (S)		
Naturvetenskapsprogrammet, NV, (N)	Naturvetenskap (N) Miljövetenskap (N)	En klass NV-tvår i var och en av årskurserna 1 och 2 med inriktningen Naturvetenskap
Samhällsvetenskapsprogrammet, SP, (N)	Ekonomi (N) Samhällsvetenskap (N) Språk (N)	En klass SP-tvår i var och en av årskurserna 1–3 med inriktningen Samhällsvetenskap

Källa: *Hulebäcksgymnasiet.*

Bedömningar

Samlad bedömning

Hulebäcksgymnasiet är en väl fungerande gymnasieskola som når goda resultat. Det finns dock ett antal områden där skolan inte följer författningarna, vilket medför att skolan inte kan garantera alla elever en rättssäker utbildning.

Skolan är populär och drar till sig många elever även från andra kommuner. Elever och personal talar gärna om den speciella andan som är utmärkande för skolan. Det är uppenbart att skolan har en god fysisk och psykisk lärmiljö. Bidragande orsaker till detta torde vara en väl strukturerad ledning, väl fungerande programarbetslag och det inflytande som eleverna har över undervisningens uppläggning samt de väl fungerande klass- och programråden.

Eleverna känner till målen för utbildningen, kursplanerna och betygskriterierna. De upplever att de blir lyssnade på, att de kan påverka hur undervisningen läggs upp och att de nästan alltid blir rättvist bedömda. Eleverna talar mycket väl om

sina lärare och upplever att de, trots skolans storlek, blir sedda och uppmärksammade under skoldagen.

Det finns dock brister på skolan som snarast måste åtgärdas och områden där det finns behov av förbättringsinsatser.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Alla elever i behov av särskilda stödåtgärder på det individuella programmet har inte åtgärdsprogram (8 kap. 1 a § skollagen).
- Skolans individuella studieplaner uppfyller inte författningarnas krav (1 kap. 12 § gymnasieförordningen).
- Skolans individuella studieplaner utgör inte grunden för utvecklingssamtalen (7 kap. 19 § gymnasieförordningen).
- Skolan har ingen skolkonferens (4 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorerna fattar inte beslut om utökat program för eleverna (5 kap. 22 § gymnasieförordningen).
- Lokala kurser och betygskriterier för dessa är inte utformade på ett korrekt sätt (2 kap. 14 § och 7 kap. 4 § gymnasieförordningen).
- Skolan kan inte redovisa hur varje elev erbjudits sin garanterade undervisningstid (1 kap. 11 § gymnasieförordningen).
- Undervisningen vid skolan är inte avgiftsfri (5 kap. 21 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör analysera varför andelen elever med reducerat program vid skolan är hög och vidta lämpliga åtgärder för att den ska minska.
- Skolan bör förbättra sina rutiner vad det gäller förandet av betygskatalog.
- Skolans information till eleverna om likabehandlingsplanen och hur skolans arbete mot diskrimineringar och kränkningar är organiserat bör förbättras.

Kunskaper

Enligt intervjuerna följer skolan upp resultaten i alla ämnen i förhållande till de nationella målen. Elevernas kunskaper relateras till kursplanernas mål, betygskriterierna och de lokala bearbetningar som finns på skolan för huvuddelen av kurserna.

I tabellen nedan redovisas några resultatmått för skolan.

Tabell 2: *Hulebäcksgymnasiets resultat jämfört med rikets under åren 2005–2007.*

	Hulebäcksgymnasiet			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Andel elever i procent med slutbetyg från gymnasieskolan efter 4 år	84	88	90	76	76	76
Genomsnittlig betygspoäng ¹ för slutbetygen	14,6	15,0	14,2	14,1	14,1	14,1
Andel elever i procent med högskolebehörighet	90	92	87	89	89	89
Andel elever i procent med reducerat program	7	8	8	5	4	4
Andel elever i procent med utökat program	5	4	1	23	23	22

Källa: Skolverkets databaser Jämförelsetal² och SIRIS³

Av tabellen framgår att Hulebäcksgymnasiet ligger mycket väl till när det gäller andelen elever som får slutbetyg efter fyra år och att den genomsnittliga betygspoängen ligger över rikets. Andelen elever som når högskolebehörighet har tidigare legat över men har det senaste året hamnat under riksnivån. Andelen elever med reducerat program är högre vid skolan än i riket. Enligt skolledningens är skolan mycket restriktiv med att bevilja reducerat program och uttrycker förvåning över den relativt stora andelen reducerade program. Inspektörerna bedömer att skolan når goda kunskapsresultat men att det finns anledning att analysera varför andelen elever med reducerat program vid skolan är hög och vidta lämpliga åtgärder för att den ska minska.

Enligt tabellen är den genomsnittliga betygspoängen för slutbetygen vid skolan år 2006 15,0. Enligt Skolverkets statistik är den 15,5 för kvinnorna och 14,4 för männen. Differensen mellan kvinnors och mäns genomsnittliga betygspoäng på skolan är något lägre än för riket men inspektörerna vill ändå peka på att skolan bör uppmärksamma och analysera orsakerna till skillnaden och om så behövs vidta åtgärder för att säkerställa likvärdigheten i utbildningen.

Läroplanen föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevernas rätt till inflytande och påverkan. Det innebär att skolan måste delge eleverna målen för utbildningen. Under lektionsbesök och intervjuer på Hulebäcksgymnasiet framkommer att eleverna har goda insikter i läroplans- och kursplanemålen samt vilka betygskriterier som gäller. I den bild som intervjuerna ger varierar dock detta från ämne till ämne. Det framstår som ett mönster att elevernas insikter om målen, och därmed möjligheter till inflytande på hur undervisningen läggs upp, är lägre i vissa ämnen som t.ex. matematik och språk. Sammantaget bedö-

¹ Alla betygssatta kurser medräknade, där kursens poäng multiplicerats med vikt för betyg (IG=0, G=10, VG=15, MVG=20) samt dividerats med poängsumman för respektive nationellt program

² Se Skolverkets hemsida, Statistik

³ Skolverkets Internetbaserade Resultat- och InformationsSystem

mer inspektörerna att elevernas kännedom om målen är god och därmed är även deras möjligheter till inflytande på undervisningen gott.

Från och med den 1 juli 2006 har införts en förändring i gymnasieförordningen avseende åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Programmet ska omfatta elevens hela skolsituation.

Vid Hulebäcksgymnasiet testas alla elever i svenska och matematik vid starten av årskurs 1. Med testen som utgångspunkt organiseras stödundervisning och åtgärdsprogram skrivs för de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. I svenska sker stödet i huvudsak genom att eleven deltar i den lokala kursen ”Språklig medvetenhet”. Enligt gymnasieförordningen ska en elev ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå målen. För elever som har behov av särskilt stöd får specialundervisning anordnas inom klassen. Inspektörerna vill peka på att författningarna inte medger att stödundervisning och specialundervisning anordnas som en poänggivande lokal kurs.

I matematik sker stödet huvudsakligen genom att eleven erbjuds att delta i någon av skolans ”mattestugor” samt att delningsresurs sätts in i klasserna. Det senare har hittills gällt FP, EC, ES, BF och HP. Det finns en SoL-lärare (SoL= Stödjande skriv och lästräning), i varje arbetslag och dessa lärare bildar ett specialpedagogiskt nätverk (Hulenätet). Om stödbehov identifieras senare än vid starten av årskurs 1 i de nämnda ämnena eller i andra ämnen behandlas frågan i arbetslagen. Om inte frågan kan lösas där kan den föras vidare till skolans elevhälsoteam eller till en elevvårdkonferens. Enligt intervjuerna upprättas åtgärdsprogram på nationella och specialutformade program vid behov. Skolan har också redovisat exempel på sådana åtgärdsprogram. På IV har enligt uppgift inte alla elever åtgärdsprogram trots att huvuddelen av eleverna rimligtvis är i behov av särskilt stöd. I stället har de individuella planer med liknande innehåll som ofta utvärderas och aktualiseras. Vissa av dessa planer, men inte alla, uppfyller de krav som kan ställas på ett åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att alla elever i behov av särskilda stödåtgärder på IV-programmet inte har åtgärdsprogram.

Enligt gymnasieförordningen ska det för varje elev upprättas en individuell studieplan. Av planen ska det framgå om eleven följer ett fullständigt, utökat eller reducerat program. Om programmet är utökat ska det framgå vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet. Utvecklingssamtalen ska genomföras med den individuella studieplanen som grund. Intervjuer visar att alla elever på Hulebäcksgymnasiet har en individuell studieplan. Inspektörerna har tagit del av exempel på sådana studieplaner. Det framgår inte av planerna om eleven följer fullständigt, reducerat eller utökat program och inte heller vilka kurser som ingår i den eventuella utökningen. Begreppet individuell studieplan är obekant för många av de intervjuade eleverna och eleverna har inte uppfattat att planen ligger till grund för utvecklingssamtalen. Enligt intervjuerna genomförs dock utvecklingssamtalen i övrigt enligt bestämmelserna. Inspektörerna bedömer att skolans individuella studieplaner inte uppfyller bestämmelsernas krav.

Inte heller kravet på att de individuella studieplanerna ska utgöra grunden för utvecklingssamtalen är uppfyllda.

Enligt gymnasieförordningen är lärarna skyldiga att använda sig av nationellt fastställda prov, i de kurser där sådana finns, inför betygssättningen. Proven utgör ett viktigt instrument för att säkerställa en nationellt likvärdig betygssättning. Enligt intervjuerna genomförs de nationella kursproven vid skolan enligt bestämmelserna men några sammanställningar av resultaten för hela skolan görs inte. Däremot diskuteras resultaten mellan lärarna, i första hand i programarbetslagen. På så sätt blir även respektive rektor informerad. Intervjuade lärare och skolledningen ser det som givet att det är lärarnas ansvar att bevaka att det råder en god korrelation mellan resultaten på nationella prov och de kursbetyg som sätts när kursen avslutas. Skolan har dock inte redovisat någon dokumentation som visar att så är fallet. Inspektörerna vill peka på att skolan bör sammanställa resultat på nationella prov och kursbetyg för hela skolan och redovisa dessa bl.a. i skolans kvalitetsredovisning.

Enligt gymnasieförordningen ska elevens betyg antecknas i en betygskatalog och rektorn ansvarar för förandet av katalogen. Det finns även bestämmelser om prövning och rättelse av betyg. Vid besöket granskades skolans arkiverade betygsdokument från våren 2007. Inspektörerna kunde konstatera en i huvudsak god dokumenthantering men även vissa brister avseende rättelse av betyg och införande av betyg i betygskatalogen bl.a. efter prövning. Bristerna behandlades i detalj i samband med besöket och inspektörerna pekade även på Skolverkets nya föreskrifter om förandet av betygskatalog som gäller från den 1 januari 2008 (SKOLFS 2007:42). Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sina rutiner vad det gäller förandet av betygskatalog.

Normer och värden

Enligt styrdokumentet ska skolan utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former. I gymnasieförordningen finns därför bestämmelser om att det för varje klass i gymnasieskolan ska finnas ett klassråd och att varje gymnasieskola ska ha en skolkonferens. Sammansättningen av skolkonferensen är reglerad i gymnasieförordningen. Enligt intervjuerna har alla klasser vid Hulebäcksgymnasiet ett klassråd och särskild schematid avsatt för detta. Enligt intervjuerna fungerar oftast klassråden på ett bra sätt och eleverna upplever att de är viktiga. För varje program finns ett programråd där rektorn och representanter för elever och lärare deltar. Vid besöket finns inget ytterligare övergripande samverkansorgan för hela skolan men enligt intervjuer finns planer på att inrätta ett "Huleråd" som kan komma att utgöra skolans skolkonferens. Intervjuade rektorer anser dock att programråden redan nu är att betrakta som skolkonferenser, dvs. att skolan har ett flertal skolkonferenser. Inspektörerna bedömer att skolan inte uppfyller kraven på att varje gymnasieskola ska ha en skolkonferens.

Elever på Hulebäcksgymnasiet känner sig i huvudsak trygga i skolmiljön och vid intervjuer uppger många elever de inte känner till att mobbning eller kränkningar förekommer vid skolan. Både elever och personal talar gärna om den speciella trivsamma andan som är utmärkande för skolan.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder

och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Vid inspektionstillfället har Hulebäcksgymnasiet en likabehandlingsplan. Den är märkt med "Hulebäcksgymnasiet, Härryda kommun 2007". Av innehållet framgår dock att den gäller för läsåret och att den ska följas upp och revideras senast i juni. Inspektörerna vill peka på att giltighetstiden för planen bör anges på ett tydligare sätt. Enligt planen ansvarar respektive rektor för att varje arbetslag utser en klass per program och år som ser över planen. Av intervjuer framgår att de flesta lärare men långt ifrån alla elever känner till planen. Många elever har inte heller uppfattat hur skolans arbete mot diskrimineringar och kränkningar är organiserat. De säger sig veta hur sådana frågor ska hanteras eftersom de lärt sig detta i grundskolan. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan uppfyller författningarnas krav men att informationen om planen till eleverna och hur skolans arbete mot diskrimineringar och kränkningar är organiserat bör förbättras.

Ledning och kvalitetsarbete

Av skollagen framgår att ett specialutformat program, i fråga om utbildningens nivå, ska motsvara ett nationellt program. Styrelsen för utbildningen ska fastställa en plan för varje specialutformat program. Om programmet är avsett för en grupp elever ska styrelsen även fastställa programmål. Av gymnasieförordningen framgår att styrelsen för utbildningen får fastställa lokala inriktningar inom de nationella programmen. Styrelsen ska fastställa ytterligare mål för utbildningen för lokala inriktningar utöver dem som gäller för det nationella programmet. Skolan har två specialutformade program och tre lokala inriktningar inom nationella program. Inspektörerna har efterfrågat dokumentation som visar att kraven ovan är uppfyllda. Med den redovisade dokumentationen som grund bedömer inspektörerna att styrelsen för utbildningen inte fastställt en plan för och inte heller programmål för de båda specialutformade programmen IT-Data och IT-Media. Styrelsen har vidare inte fastställt den lokala inriktningen Konst och design och inte heller ytterligare mål för inriktningen utöver dem som gäller för det nationella Estetiska programmet. Se vidare kommunrapporten.

Enligt författningarna ska en rektor ha pedagogisk insikt förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och verka för att utbildningen utvecklas. Skolans ledning består av en gymnasiechef utan rektorsuppgifter, en intendent, en administrativ chef och fem rektorer. De senare har var och en ansvar för något eller några av skolans program. Rektorerna har genomgått eller genomgår den statliga rektorsutbildningen eller annan ledarutbildning. Enligt intervjuerna är rektorerna väl förtrogena med det dagliga arbetet i skolan. Vid lärarintervjuerna framkommer att

arbetslagen har stor autonomi. När det gäller t.ex. pedagogiskt utvecklingsarbete initieras detta ofta i arbetslagen och ges sedan fullt stöd av respektive rektor. Detta är mycket uppskattat av lärarna men vid några intervjuer efterlyses att rektorerna tydligare driver de pedagogiska frågorna, dvs. att de utövar sitt pedagogiska ledarskap på ett tydligare sätt. Inspektörerna bedömer att rektorerna är väl förtrogna med det dagliga arbetet i skolan.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska bland annat varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Hulebäcksgymnasiet har presenterat skolans två senaste kvalitetsredovisningar, den senaste för kalenderåret 2006. Kvalitetsredovisningarna följer en mall som utarbetats av Härryda kommun och grundar sig på genomförda enkäter bland elever och personal, kommunens verksamhetsuppföljning och arbetslagens verksamhetsberättelser. Enligt inspektörernas bedömning har skolan ett kvalitetsarbete, vilket dock inte kommer till uttryck i skolans kvalitetsredovisning. Denna är relativt okänd bland elever och personal och är inte ett levande dokument för utvecklingsarbetet på skolan. Särskilt notabelt är bristen på redovisning av kunskapsresultat. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen kan utvecklas att bättre, i enlighet med bestämmelserna, ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Insynen i skolans verksamhet och utomstående möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när sådan information saknas. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller kraven i förordningen. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Gymnasieförordningen innehåller bestämmelser om att rektorn ska fatta beslut om reducerat respektive utökat program för eleverna. Rektorn kan även fatta beslut om elevens fortsatta skolgång t.ex. om eleven ska gå över till ett specialutformat program. Vid besöket kunde inspektörerna granska rektorernas beslutsdokument för reducerat och specialutformat program. Däremot fattas inga formella beslut av rektorerna för elever som vill ha utökat program. Det är även tveksamt i vilken mån skolan prövar om ”eleven kan antas kunna tillgodogöra sig undervisningen på ett tillfredställande sätt på såväl fullständigt program som den eller de frivilliga kurserna (utökat program)”. Inspektörerna bedömer att skolan brister vad det gäller att göra en individuell bedömning av elevens förutsättningar att följa ett utökat program och att fatta beslut om detta.

Enligt gymnasieförordningen får styrelsen för utbildningen besluta om att inrätta lokala kurser. En sådan kurs ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan och den får inte ersätta kurser i kärnämnen eller gemensamma karaktärsämnen. Varje lokal kurs ska ha en kursplan som ger lärare och elever utrymme att själva planera undervisningen. På inspektörernas begäran har skolan redovisat en sammanställning av de lokala kurser som finns på skolan och mera specifikt vilka som för närvarande används. Listan upptar drygt 130 olika kurser varav cirka 60 används för närvarande. Inspektörerna har också tagit del av kursplanerna och tittat närmare på ett begränsat antal. Ett flertal av dessa uppfyller inte författningarnas krav. Vissa kursplaner har mål som till stora delar

täcks av mål i nationella kurser. Exempel är flera språkkurser (EN1501 och SP1501), kurser i svenska (SV1501, SV1503 och SV1505) och en kurs i företagsekonomi som inte är öppen för alla elever (FE1504). En kursplan (EOS1500) hänvisar till ett ämne (Estetisk orientering) som inte finns i gymnasieskolan, några saknar vissa betygskriterier och i en kurs (DTR1503) ingår ”närvaro på kursens samtliga moment” i kriteriet för betyget Godkänt. De två först nämnda kurserna i svenska ovan heter båda Språklig medvetenhet är på 50 respektive 100 gymnasiepoäng trots att kursplanerna är väldigt lika. Båda kurserna används inom den så kallade SoL-undervisningen och motsvarar i allt väsentligt mål som ryms inom nationellt fastställda kursplaner i grund- eller gymnasieskolan. Intervjuer visar också att dessa kurser är en form av stödundervisning till elever som behöver stöd i svenska. Inspektörerna bedömer att det finns brister i skolans lokala kurser. Samtliga kurser behöver gås igenom, ifrågasättas, eventuellt omarbetas och i många fall tas bort.

Enligt kommunens delegationsordning kan varje rektor på Hulebäcksgymnasiet fatta beslut om lokala kurser. Enligt uppgift av skolledningen anses beslutet gälla för hela skolan. När inspektörerna diskuterade detta med rektorerna framstod innebörden av ett sådant beslut som oklar.

Enligt 5 kap.18 § gymnasieförordningen ska eleverna erbjudas varje kurs som förekommer på ett nationellt program i kommunen som individuellt val. Av 5 kap.14 § samma förordning följer att specialidrott får anordnas inom ramen för individuellt val.

Som tidigare nämnts har Hulebäcksgymnasiet en så kallad innebandyinriktning, där eleverna erbjuds specialidrott med inriktning mot innebandy inom ramen för det individuella valet. Inriktningen är populär och oftast finns det fler intresserade än antalet platser och därför ordnar skolan en speciell dag för att färdighetstesta de elever som är intresserade av inriktningen. Färdighetstestet genomförs redan i november - december året innan intagningen sker till skolan. Det är skolans innebandyinstruktörer som genomför arbetet med testerna. Testerna avser enbart elevernas möjligheter att få specialidrott med innebandyinriktning inom det individuella valet. Den information som eleverna får från skolan i samband med testerna visar att det inte finns någon garanti att komma in på skolan eller på ett visst program även om man lyckas väl på testerna. Skolans dokumentation och intervjuerna visar att intagningen till det nationella program som eleven önskar gå sker i enlighet med bestämmelserna i gymnasieförordningen.

Inspektörerna vill peka på att det är viktigt att skolan i första hand ser över sin organisation så att så många elever som möjligt kan få det individuella val de önskar. När alla ändå inte kan beredas plats i specialidrott har Skolverket i tidigare beslut accepterat färdighetstester i samband med urvalet. Inspektörerna vill också peka på att det inte är förenligt med bestämmelserna att idrottsföreningar eller idrottsförbund avgör vilka elever som ska få vilka platser i det individuella valet. Detta måste vara ett beslut av skolan.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på den olägenhet det kan innebära för eleverna att de måste anmäla sig och genomföra färdighetstester så lång tid före sista ansökningsdatum till gymnasieskolan. Detta förfaringssätt ställer stora krav på att informationen om testerna når alla intresserade och att den är korrekt. Inspektörerna anser att den information om specialidrott som ges i GR:s informationsbroschyr inför valet till gymnasieskolan 2007-2008 ”Vad ska jag välja?” inte stämmer överens med Hulebäcksgymnasiets egen information. GR:s

information kan komma att prövas i samband med en pågående inspektion av GR:s intagning till gymnasieskolan (dnr 51-2007:2682). Beslut i ärendet väntas under våren.

Garanterad undervisningstid är den minsta undervisningstid som eleverna ska erbjudas enligt skollagen. Av gymnasieförordningen framgår att styrelsen ska kunna redovisa hur varje elev erbjudits sin garanterade undervisningstid. Enligt kommunens delegationsordning är detta delegerat till respektive rektor. Av de poäng- och timplaner som skolan redovisat framgår att skolan har en plan för undervisningstidens omfattning i de olika kurserna under de tre gymnasieåren. Denna tid läggs också, med viss marginal, ut i schemat. Vid besöket noterar dock inspektörerna vid flera tillfällen att skolan inte sätter in vikarier för frånvarande lärare och att det under långa lektionspass är vanligt att lärare och elever lägger in raster. Hur undervisningstiden räknas vid tema- och friluftsdagar uppfattar inspektörerna som oklart. Skolan har vidare en obligatorisk kurs som heter Livskunskap. Den omfattar 30 timmar som räknas in i den garanterade undervisningstiden trots att kursen inte ger några gymnasiepoäng. I stället utfärdas ett särskilt intyg över kursen. Skolledningen pekar på att det finns resursdagar för återläsning och att eleverna erbjuds undervisning i bl.a. mattestugor. Inspektörerna bedömer att skolan inte kan redovisa hur varje elev erbjudits sin garanterade undervisningstid.

Enligt skollagen ska undervisningen i gymnasieskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel och det får också förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Enligt uppgift har inte kommunen tagit fram någon övergripande policy för vilka avgifter som skolorna får ta ut.

På Hulebäcksgymnasiet förekommer att elever får betala för olika saker. Vid studieresor är det vanligt att eleverna, utöver det som skolan bidrar med, genom olika arbetsinsatser samlar in pengar men till sist återstår ofta ändå en viss summa att betala för den enskilde eleven. Enligt skolan är resorna frivilliga men vissa av resorna uppfattas av eleverna som obligatoriska. Följande exempel har hämtats från intervjuer med elever och personal:

- Grafräknare som kan kosta från 585 kr till mer än 1 000 kr
- Arbetsskor för 300 kr
- Resa till Stockholm 500 kr
- Resa till Sydafrika 1 000 kr

Vid intervjuer uppger elevvårdspersonal att skolan hjälper elever med att söka stipendier och att dessa avgifter kan upplevas som besvärande för många. Inspektörerna bedömer att undervisningen vid Hulebäcksgymnasiet inte är avgiftsfri.

En väl fungerande och modern skola ska ha tillgång till bra lokaler och utrustning samt använda sig av lärare som har en utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Intervjuer och besöket i skolan visar att Hulebäcksgymnasiet har god tillgång till välhållna lokaler och bra utrustning. I anslutning till skolan finns ett kommunalt bibliotek som används flitigt av skolans elever. I några av intervjuerna pekas dock på bristen av grupprum och skolledningen betonar att det inte är lämpligt att skolan tar emot fler elever på grund av att

lokalerna är näst intill maximalt utnyttjade. Enligt Skolverkets statistik är antalet lärare per 100 elever på Hulebäcksgymnasiet lägre än i riket (6,8 mot 8,1 den 15 oktober 2005), vilket åtminstone delvis kan förklaras med att skolan har relativt sett få yrkesutbildningar och att klasserna är välfyllda, även i högre årskurser, på grund av att få elever avbrutit sina studier. Enligt skolledningen har i stort sett samtliga lärare relevant utbildning.

Datum	Ort
2008-04-01	Göteborg

Tomas Erlandsson

Gerhard Eriksson